

Příloha k protokolu o SZZ č.:

Diplomant: Kateřina Trávníková

Vysoká škola: PF JU

Aprobace: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Katedra: pedagogiky a psychologie

Recenzent diplomové práce:

Mgr. Alena Nohavová, Ph.D.

Datum odevzdání posudku: 28.7.2014

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název: Otázka rodiny ve vztahu k podpoře čtenářství u dítěte na 1. stupni ZŠ

Studentka K. Trávníková se ve své diplomové práci zaměřila na úlohu rodiny ve vztahu ke čtenářství dítěte, které navštěvuje 1. stupeň ZŠ. Autorka práce v teoretické části rozebírá rozdíl mezi čtenářskou dovedností a čtenářstvím. Dále zmiňuje oblasti, které jsou prostřednictvím čtenářství a čtení rozvíjeny v jednotlivých vývojových obdobích dítěte a jaké potenciální účinky čtení má. Psychologie čtenáře, proces čtení, čtenářské návyky a poruchy čtení jsou další oblasti, na které se studentka v teoretické části práce zaměřila. Diplomantka také zmiňuje vývoj četby a jednotlivá vývojová období čtenářství. Neopomíjí ani sociokulturní činitele, které ovlivňují dětské čtenářství (rodina, škola, vrstevníci, knihovna, média). V závěru teoretické části práce uvádí výzkumy čtenářské gramotnosti. Teoretická část práce je zpracovaná přehledně. Je z ní patrné, že autorka práce se snažila postihnout všechny proměnné, které zasahují do procesu čtenářství a uvádí možné dopady a význam čtenářství v životě jedince.

Pro výzkumnou část práce si studentka zvolila kvalitativní výzkumný design a stanovila si tři hlavní výzkumné otázky: „Co se odráží do vlivu rodiny na čtenářství dítěte?, Jaký mají rodiče vztah ke čtenářství?, Jakým způsobem ovlivňují rodiče čtenářství svých dětí?“ (s. 42). Pro výzkum získala 20 komunikačních partnerů (18 žen, 2 muže), jako metodu analýzy dat použila otevřené kódování a následně metodu vyložení karet. Autorka v praktické části uvádí sledované aspekty, které zasahují do procesu čtenářství (uvedenou analýzu doplňuje přímými citacemi z rozhovorů). Tato část práce naplňuje zvolené výzkumné cíle.

Diskuze obsahuje zjištěné výzkumné poznatky, které jsou porovnávány s dalšími realizovanými výzkumy. Zde chybí některé důležité složky, které jsou pro diskuzi obvyklé. Autorka práce se v ní nezamýšlí nad potenciálními zdroji chyb či nepřesnostmi ve výzkumu a také neuvádí doporučení, na co je možné se dále zaměřit.

Celkově práci hodnotím jako zdařilou, i když studentku upozorňuji na některé nepřesnosti (viz další poznámky). Práce splňuje kritéria po formální stránce (i když před zkratkami apod., atd., aj. se nepíše čárka). Překlepy se vyskytují ojediněle (např. přihází místo přichází na s. 14). Pořadí autorů v seznamu literatury je nejasné a prosím autorku práce o vysvětlení při obhajobě.

Další poznámky:

Studentka uvádí, že „kolem prvního roku dítě se nesoustředí skoro na nic a jeho pozornost je roztěkaná“ (s. 22). Takto uvedená charakteristika chování dítěte v daném věku je nepřesná a formulovaná neobratně. Zavádějící je i výrok, že „v prvních pěti letech musí dítě zvládnout daleko více úkolů než později“ (s. 34). Souhlasím s tím, že v prvních pěti letech je vývoj velmi dynamický a progresivní, ovšem i další vývojová období přinášejí specifické úkoly a nároky, se kterými se jedinec snaží vyrovnat, a jsou neméně důležitá. Hlavním kritériem není tedy četnost úkolů, ale kvalita jejich zvládnutí.

Dále studentka píše, že „pokud zvířata mluví, hvězdy vypadají jako dívky, pak dítě tyto umělecké obrazy chápe jako další svět, ve kterém je toto možné a kde mají své zákony. Tento pohled nazýváme naivním realismem raného dětství, kdy dítě nerozlišuje výmysl od skutečnosti“ (s. 19, obdobný výrok je uveden na s. 29). Takto uvedené tvrzení je nepřesné a neobratně formulované. Dítě v předškolním věku ne dost spolehlivě rozlišuje zobrazení reality od prezentace fantazijního psychického obsahu, takže hranice mezi „jako“ a „dopřavdy“ je nezřetelná a dítě se ocitá v modalitě tzv. psychické ekvivalence. Nelze ale říci, že jde o výmysly a pojem naivní realismus je složitější, než jak ho studentka vykládá. Doporučuji studentce dostudovat uvedenou problematiku.

Na s. 30 autorka práce v kapitole Mladší školní věk píše, že „dítěti musí být na začátku objasněno, že učení není hra. Všestranný rozvoj klade velké požadavky na dětskou psychiku. Několik hodin sedět ve škole, povinnost zachovat mlčení, pozornost, vypracovávat úkoly a plnit další povinnosti.“ Toto tvrzení vyznívá zjednodušeně a vyžaduje upřesnění s odvoláním na pedagogický kontext, ze kterého studentka vychází.

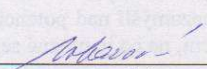
Uvedená výzkumná otázka (s. 42): „Co se odráží do vlivu rodiny na čtenářství dítěte?“ je opět nejasně formulovaná.

Otázka pro obhajobu:

Autorka práce se nezmiňuje o audioknihách a zprostředkovaných příbězích pomocí audiovizuálního média. Otázka, kterou autorce práce pokládám, zní: „Jaký vidí rozdíl mezi čtením příběhů, poslechem příběhů prostřednictvím audiálního média a příběhem zprostředkovaným audiovizuálním médiem?“

I přes výše uvedené nepřesnosti, práce splňuje základní požadavky kladené na tento typ prací, a proto ji doporučuji k ústní obhajobě

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **v ý b o r n ě**

podpis recenzenta diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 27.8.2014